

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA
I FONDOVA EUROPSKE UNIJE
10000 Zagreb, Račkoga 6

KLASA: 910-04/15-02/1
URBROJ: 538-05-1-2-2/0128-15-1
Zagreb, 18. veljače 2015.

Na temelju članka 39. Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 150/2011), potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donosi

ODLUKU
o pilot područjima za provedbu Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima

I.

Utvrđuju se pilot područja za provedbu *Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima* (u nastavku tekstu: Program) koji integrira aktivnosti specifičnog cilja 9b1 „Održiva fizička, socijalna i gospodarska regeneracija pet depriviranih pilot područja s ciljem smanjenja socijalnih nejednakosti, isključenosti i siromaštva“ investicijskog prioriteta 9b „Pružanje podrške fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi ugroženih zajednica u urbanim i ruralnim područjima“ Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. s aktivnostima specifičnog cilja 9.i.2 „Jačanje aktivnog uključivanja kroz implementaciju integriranih puteva prema regeneraciji 5 nerazvijenih pilot područja“ investicijskog prioriteta 9.i „Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti“ Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020.

II.

U pilot područja za provedbu Programa uključuju se sljedeći gradovi:

- Beli Manastir,
- Benkovac,
- Knin,
- Petrinja,
- Vukovar.

Pilot područje Belog Manastira prošireno je na općinu Darda zbog značajnog udjela pripadnika romske manjine.

III.

Pilot područja mogu uključivati okolne lokalne jedinice, koje s odabranim malim gradom dijele zajedničke potrebe i projekte, koje će Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u suradnji s gradovima iz točke II. ove Odluke odrediti u okviru intervencijskih planova.

IV.

Proširenje pilot područja mogu zatražiti Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije ili grad iz točke II. ove Odluke.

Ukoliko su ispunjeni svi uvjeti iz točke III. ove Odluke, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije može donijeti Odluku o proširenju pilot područja.

V.

Sastavni dio ove Odluke čine tablica s popisom gradova veličine od 10.000 do 35.000 stanovnika u Republici Hrvatskoj s vrijednostima društveno-gospodarskih pokazatelja za izračun indeksa višestruke deprivacije, vrijednostima indeksa višestruke deprivacije, stanjem okupiranosti i uvrštavanjem u pilot područja Programa te metodologija izračuna indeksa višestruke deprivacije.

VI.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Program integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima (u nastavku teksta: Program) integrira aktivnosti specifičnog cilja 9b1 „Održiva fizička, socijalna i gospodarska regeneracija pet depriviranih pilot područja s ciljem smanjenja socijalnih nejednakosti, isključenosti i siromaštva“ investicijskog prioriteta 9b „Pružanje podrške fizičkoj, gospodarskoj i socijalnoj obnovi ugroženih zajednica u urbanim i ruralnim područjima“ Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. s aktivnostima specifičnog cilja 9.i.2 „Jačanje aktivnog uključivanja kroz implementaciju integriranih puteva prema regeneraciji 5 nerazvijenih pilot područja“ investicijskog prioriteta 9.i „Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti“ Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020.

U skladu s Operativnim programom „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je u obvezi provesti odabir područja u kojima će se provoditi Program.

Postupak odabira pilot područja za provedbu Programa utvrđen je u skladu s razradom specifičnog cilja 9b1 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. iz točke I. ove Odluke, na temelju sljedećih kriterija: indeks višestruke deprivacije, veličina grada iskazana brojem stanovnika te stanje okupiranosti tijekom agresije na Republiku Hrvatsku. Pri tom je poštivana i obveza da jedno od pilot područja karakterizira značajan udio pripadnika romske manjine.

Postupak izdvajanja pilot područja na temelju navedenih kriterija proveden je na sljedeći način.

Za sve jedinice lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj najprije je izračunat indeks višestruke deprivacije, na temelju dostupnih društveno-gospodarskih pokazatelja korištenih za izračun indeksa razvijenosti, a to su stopa nezaposlenosti, kretanje stanovništva, stupanj obrazovanja, osobni dohodak po stanovniku i proračunski prihod jedinica lokalne samouprave po stanovniku, koji su upotpunjeni pokazateljima vezanima za starosna obilježja stanovništva (koeficijent starosti stanovništva), socijalni status (udio korisnika socijalne pomoći i stope aktivnosti stanovništva), gustoću stanovništva te koeficijent za pripadnost područjima zahvaćenim ratom (područja posebne državne skrbi).

Navedeni društveno-gospodarski pokazatelji imaju sljedeće udjele u ukupnoj vrijednosti indeksa višestruke deprivacije:

1. Stanje stanovništva – 20%
 - a. opće kretanje stanovništva – 15%,
 - b. koeficijent starosti stanovništva – 5%;
2. Socijalno stanje – 35%
 - a. stope nezaposlenosti – 15%,
 - b. stopa aktivnosti stanovništva – 10%,
 - c. udio korisnika socijalne pomoći – 10%;
3. Obrazovni status – 10%;
4. Ekonomska snaga i potencijal jedinice lokalne samouprave – 20%
 - a. osobni dohodak po stanovniku – 10%,
 - b. proračunskih prihoda jedinica lokalne samouprave po stanovniku – 10%
5. Gustoća stanovništva – 5%;
6. Koeficijent za područja zahvaćena ratom 1991. do 1995. godine – 10%.

Nakon što je izračunat indeks višestruke deprivacije, među jedinicama lokalne samouprave izdvojeni su gradovi veličine od 10.000 do 35.000 stanovnika i poredani po vrijednosti indeksa višestruke deprivacije od najmanjeg do najvećeg.

Među gradovima s najnižom vrijednošću indeksa višestruke deprivacije, u pilot područja izdvojeni su gradovi čiji je čitav teritorij odnosno središnje gradsko naselje bilo okupirano tijekom agresije na Republiku Hrvatsku. Status svakog pojedinog grada u odnosu na lokaciju na ranije okupiranim područjima Republike Hrvatske utvrđen je prema stanju okupiranosti prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine broj 44/1996). Navedene kriterije zadovoljilo je pet gradova Beli Manastir, Benkovac, Knin, Petrinja i Vukovar slijedom čega su uključeni u pilot područja u točki II. ove Odluke.

S obzirom da je u razradi specifičnog cilja 9b1 Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., navedeno i da jedno od pilot područja treba imati značajan udio pripadnika romske manjine, pilot područje grada Belog Manastira prošireno je na općinu

Darda. Naime, prema podacima popisa stanovništva iz 2011. kojeg je proveo Državni zavod za statistiku u općini Darda udio romskog stanovništva iznosio je 9,41%.

S ciljem povećanja sinergijskih učinaka pilot područja, Odlukom je utvrđena mogućnost proširenja pilot područja na jedinice lokalne samouprave u okruženju s manjim brojem stanovnika u odnosu na izdvojene gradove, ako s njima dijele zajedničke potrebe i projekte, koje će Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije u suradnji s gradovima iz točke II. ove Odluke definirati u okviru intervjencijskih planova.

Cilj koji se želi postići ovakvim teritorijalno utemeljenim pristupom integriranoj fizičkoj, socijalnoj i gospodarskoj regeneraciji područja koja su najviše pogođena siromaštvom i socijalnoj isključenosti je smanjivanje socijalne nejednakosti, isključenosti i siromaštva, poboljšanje infrastrukture, jačanje potencijala rasta, povećanje atraktivnosti za življenje i potencijalna ulaganja, jačanje socijalnog uključivanja i aktivnog sudjelovanja stanovnika tih područja u gospodarski i društveni život.

**POTPREDSJEDNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
I MINISTAR REGIONALNOGA RAZVOJA
I FONDOVA EUROPSKE UNIJE**

prof. dr. sc. Branko Grčić

Prilozi:

1. Tablica s popisom gradova veličine od 10.000 do 35.000 stanovnika u Republici Hrvatskoj s vrijednostima društveno-gospodarskih pokazatelja za izračun indeksa višestruke deprivacije, vrijednostima indeksa višestruke deprivacije, stanjem okupiranosti i uvrštavanjem u pilot područja Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova u ratom pogođenim područjima
2. Metodologija izračuna indeksa višestruke deprivacije

Dostaviti:

1. Grad Beli Manastir, n/p gradonačelnika Ivana Doboša
2. Grad Benkovac, n/p gradonačelnika Branka Kutije
3. Grad Knin, n/p gradonačelnice Josipe Rimac
4. Grad Petrinja, n/p gradonačelnika Darinka Dumbovića
5. Grad Vukovar, n/p gradonačelnika Ivana Penave
6. Pismohrana, ovdje

METODOLOGIJA IZRAČUNA INDEKSA VIŠESTRUKI DEPRIVACIJE

Ova metodologija koristila se pri izračunu indeksa višestruke deprivacije, kao jednog od kriterija za odabir pilot područja za provedbu Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima. Metodologija sadrži pokazatelje za izračun vrijednosti indeksa višestruke deprivacije i način njihovog izračuna, udio pojedinog pokazatelja u izračunu indeksa, izvore podataka te način izračuna indeksa višestruke deprivacije.

I. Pokazatelji za izračun indeksa višestruke deprivacije

Indeks višestruke deprivacije (u nastavku teksta: indeks) izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja odnosno skupina pokazatelja za jedinicu lokalne samouprave:

1. Demografsko stanje:
 - a. opće kretanje stanovništva,
 - b. koeficijent starosti stanovništva;
2. Socijalno stanje:
 - a. stope nezaposlenosti,
 - b. stopa aktivnosti stanovništva,
 - c. udio korisnika socijalne pomoći;
3. Obrazovni status na osnovu udjela visoko obrazovanih u radno sposobnom stanovništvu;
4. Ekonomska snaga i potencijal jedinice lokalne samouprave:
 - a. dohodak po stanovniku,
 - b. proračunskih prihoda jedinica lokalne samouprave po stanovniku;
5. Gustoća stanovništva;
6. Koeficijent za područja zahvaćena ratom.

1. Pokazatelji demografskog stanja:

- a. Opće kretanje stanovništva izračunava se kao omjer broja stanovnika jedinice lokalne samouprave između popisa stanovništva 2011. i 1991. godine.
- b. Koeficijent starosti stanovništva izračunava se kao omjer broja stanovnika odnosno udio stanovnika starih 60 i više godina prema ukupnom broju stanovnika jedinice lokalne samouprave.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske o broju stanovnika jedinica lokalne samouprave.

2. Pokazatelji socijalnog stanja:

- a. Stopa nezaposlenosti izračunava se kao udio broja nezaposlenih u zbroju svih zaposlenih i nezaposlenih osoba (aktivno stanovništvo odnosno radna snaga) na području jedinice lokalne samouprave.
- b. Stopa aktivnosti stanovništva izračunava se kao udio aktivnog stanovništva (radne snage) u radno sposobnom stanovništvu starijem od navršenih 15 godina.
- c. Udio korisnika socijalne pomoći izračunava se kao omjer broja korisnika socijalne pomoći po centrima za socijalnu skrb i ukupnog broja stanovnika na području pojedine jedinice lokalne samouprave.

Za izračun pokazatelja a. i b. koriste se podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o broju registriranih nezaposlenih osoba te podaci Porezne uprave o broju zaposlenih osoba na razini jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave tijekom jedne kalendarske godine.

Za izračun pokazatelja c. koriste se podaci Ministarstva socijalne politike i mladih o broju korisnika socijalne pomoći po centrima za socijalnu skrb tijekom jedne kalendarske godine.

3. Pokazatelj obrazovnog statusa:

Stopa obrazovanosti izračunava se kao udjel stanovništva sa završenom visokom razinom obrazovanja u ukupnom radno sposobnom stanovništvu u dobi između navršenih 15 i 65 godina, na području jedinice lokalne samouprave.

Za izračun pokazatelja obrazovanosti koriste se podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske o obrazovnoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske i broju stanovnika u dobi između navršenih 15 i 65 godina na razini jedinica lokalne samouprave.

4. Pokazatelji ekonomske snage i potencijala jedinice lokalne samouprave

- a. Dohodak po stanovniku izračunava se kao omjer ukupnog iznosa dohotka kojega su tijekom jednog poreznog razdoblja (kalendarska godina) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne samouprave za koju se vrši izračun, i broja stanovnika koji žive na području te jedinice.

Dohodak se utvrđuje prema Zakonu o porezu na dohodak i uključuje ukupni iznos ostvarenog dohotka prema svim izvorima oporezivog dohotka u skladu s navedenim Zakonom.

U ukupan iznos dohotka uračunava se i dobit koju su ostvarile fizičke osobe od obavljanja samostalne djelatnosti tijekom jednog poreznog razdoblja (kalendarska godina) na području jedinice lokalne samouprave za koju se vrši izračun. Dohotkom od samostalne djelatnosti smatra se dohodak umanjen za propisana umanjena i preneseni gubitak, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak. Dobiti se smatra dobit nakon propisanih umanjena i uvećanja dobiti, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

Za izračun pokazatelja iz stavka 1. ovoga članka koriste se podaci Porezne uprave o isplaćenim dohodcima i podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na razini jedinica lokalne samouprave.

- b. Proračunski prihodi jedinica lokalne samouprave po stanovniku izračunavaju se kao omjer ostvarenih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, umanjениh za prihode:
- od domaćih i stranih pomoći i donacija
 - iz posebnih ugovora: sufinanciranje građana za mjesnu samoupravu
 - ostvarene na osnovi dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći za izravnjanja za financiranje decentraliziranih funkcija
 - prihode od prodaje nefinancijske imovine
 - od prireza porezu na dohodak
- i broja stanovnika na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Ministarstva financija o prihodima proračuna jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na razini jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

5. Pokazatelj gustoće stanovništva

Gustoća stanovništva određena je kao omjer ukupnog broja stanovnika jedinice lokalne samouprave i površine jedinice lokalne samouprave.

Zbog nedostatka agregiranih podataka o stanju fizičke infrastrukture na razini jedinica lokalne samouprave i u županijama, gustoća stanovništva koristi se kao pokazatelj troškova gradnje i održavanja osnovne komunalne infrastrukture na području jedinice lokalne samouprave koji su značajno veći u slabije naseljenim područjima.

Zbog velikog odstupanja ovog pokazatelja među jedinicama lokalne samouprave i utjecaja na ukupnu vrijednost indeksa, korekcija indikatora je napravljena za 40 jedinica lokalne samouprave s gustoćom stanovništva većom od 250 stanovnika po km². Za te gradove i općine koeficijent se izražava u vrijednosti za jedinice lokalne samouprave s 250 stanovnika po km². Naime, prosječna gustoća stanovništva za čitav teritorij Hrvatske je 76 stanovnika po km² koja se na razini jedinica lokalne samouprave kreće od dva (Lanišće) do 2.968 (Rijeka) stanovnika po km².

6. Koeficijent za područja zahvaćena ratom

Koeficijent za područja izravno zahvaćena ratom od 1991. do 1995. godine određen je za jedinice lokalne samouprave koje su tijekom Domovinskog rata bile u cijelosti ili većim dijelom okupirane te pripadnosti I. ili II. skupini područja posebne državne skrbi. Korišteni su podaci utvrđeni Zakonom o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 44/1996) u kojemu su navedena područja jedinica lokalne samouprave koja su bila okupirana – općine i gradovi u cjelini ili njihovi dijelovi te Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 73/2000) u kojem su prvi puta razvrstana područja lokalne samouprave u hrvatskom Podunavlju.

Koeficijent ratom zahvaćenog područja nisu dobile jedinice lokalne samouprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji te nekoliko jedinica lokalne samouprave koje su nakon promjene područja posebne državne skrbi 2008. godine dobile u cijelosti taj status – 10 općina u kojima je manji dio naselja u njihovom području bio okupiran.

Pokazatelj upućuje na ukupno stanje fizičke infrastrukture na području jedinice lokalne samouprave. Koeficijenti koji su tim jedinicama lokalne samouprave dodijeljeni kreću se od 0,10 do 1,10.

II. Udjeli pokazatelja u izračunu indeksa

Pokazatelji imaju sljedeće udjele u ukupnoj vrijednosti indeksa:

1. Stanje stanovništva – 20%
 - a. opće kretanje stanovništva – 15%,
 - b. koeficijent starosti stanovništva – 5%;

2. Socijalno stanje – 35%
 - a. stopa nezaposlenosti – 15%,
 - b. stopa aktivnosti stanovništva – 10%,
 - c. udio korisnika socijalne pomoći – 10%;
3. Obrazovni status – 10%;
4. Ekonomska snaga i potencijal jedinice lokalne samouprave – 20%
 - a. osobni dohodak po stanovniku – 10%,
 - b. proračunski prihod jedinica lokalne samouprave po stanovniku – 10%;
5. Gustoća stanovništva – 5%,
6. Koeficijent za područja zahvaćena ratom 1991. do 1995. godine – 10%.

III. Izvori podataka

Naprijed navedeni pokazatelji izračunavaju se na temelju dostupnih podataka iz 2012. i 2013. godine, odnosno podataka prema rezultatima zadnjeg popisa stanovništva 2011. godine, ukoliko godišnje serije podataka nisu dostupne.

Za opće kretanje stanovništva korišteni su podaci iz popisa stanovništva 1991. i 2011. godine.

Za određivanja područja jedinica lokalne samouprave koja su u cijelosti ili većim dijelom bila zahvaćena ratom korišteni su podaci iz Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 44/1996) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 73/2000).

Indeks višestruke deprivacije za sve jedinice lokalne samouprave izračunat je na temelju podataka iz trenutno dostupnih zbirki podataka. Kroz provedbu Programa integrirane fizičke, gospodarske i socijalne regeneracije malih gradova na ratom pogođenim područjima financiranog kroz Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond 2014. – 2020., planira se uz ostalo agregirati i prikupiti dodatne podatke značajne za izračun ovoga indeksa, što se osobito odnosi na podatke o stanju i dostupnosti socijalne i komunalne infrastrukture te servise na područjima jedinica lokalne i područne samouprave.

IV. Izračun indeksa

Vrijednost indeksa izračunava se kao ponderirani prosjek odstupanja standardiziranih vrijednosti pokazatelja od prosjeka Republike Hrvatske.

Vrijednost indeksa izračunava se na dvije decimale i izražena je u obliku koeficijenta.

Postupak standardizacije naprijed navedenih pokazatelja provodi se na temelju sljedeće formule:

$$X_{i \text{ stand.}} = \frac{x_i - x_{\min}}{x_{\max} - x_{\min}}$$

pri čemu x_i predstavlja vrijednost pokazatelja za pojedinu jedinicu lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, dok x_{\min} i x_{\max} predstavljaju minimalnu, odnosno maksimalnu vrijednost pokazatelja na razini svih jedinica lokalne samouprave.